

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostopna vrsta D. 1,50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 45.

Sobota 31. maja 1930.

Leto V.

Svetovno strokovno gibanje leta 1928.

(Po I. G. B.)

V majski številki mesečnika »Die internationale Gewerkschaftsbewegung« objavljala Mednarodna strokovna internacionala izčrpno 76 držav obsežajoče statistično poročilo o svetovnem gibanju po stanju z dne 31. decembra 1927 in 1928. Dasi so poročila nekaterih dežel pomanjkljiva (zlasti ameriških), podaja vendar ta statistika precej točen pregled o svetovnem strokovnem gibanju.

Po tem poročilu posnemamo samo nekaj glavnih števil, iz katerih je razvidno število članstva po zemljinah. Tako ima v celoti strokovno organiziranih članov:

	1928	1927
Evropa	35.392.081	33.936.784
Amerika	6.947.296	7.416.491
Avstralija	1.018.457	991.652
Azija	742.194	3.697.800
Afrika	90.497	144.333
v celoti	44.190.525	46.187.060

Celotno število strokovno organiziranih članov je torej padlo od 46 milijonov 187.060 na 44.190.525 v letu 1928, to je za 1.996.475 članov. Ta padec je v glavnem pripisovati nazadovanju članstva v Aziji. Toda tudi ameriške in afriške strokovne organizacije so nazadovale, dočim izkazuje Evropa znaten prirastek članstva.

Število članstva v evropskih strokovnih organizacijah se je povečalo v tem času od 33.936.784 na 35 milijonov 392.084, torej za 1.454.297 članov. Litva pa se je sploh odtegnila zvezi.

Osemnajst evropskih dežel izkazuje povečanje števila članov, in sicer: Bolgarija, Danska, Nemčija, Finska, Islandsk, Italija, Jugoslavija, Letška, Luksemburška, Memel, Nizozemska, Norveška, Avstrija, Rusija, Švedska, Švica, Španija in Čehoslovaška. Zlasti znaten je prirastek članstva v Nemčiji, Finski, Italiji, Letski, Luksemburški, Rusiji, Španiji, Bolgariji, Memlu in na Nizozemskem.

Enajst držav je izgubilo na številu strokovnega članstva, in sicer: Belgija, Estlandija, Francija, Grčija, Velika Britanija, Irska, Litva, Poljska, Portugalska, Rumunija in Ogrska. Znatne so izgube članstva v Grčiji, Veliki Britaniji, Litvi, Poljski in na Portugalskem.

Število članov strokovnih organizacij v Turčiji ni znano.

Ameriške strokovne organizacije so utrpeli na članstvu znatno izgubo. Od 7.416.491 je padlo število članov na 6.947.296, to je za 469.195 članov. V resnici pa padec števila članstva ameriških strokovnih organizacij ni velik, ker je osem držav, ki za to poročilo niso poslane podatkov, ter so šteje že prej 280.000 članov, v zadnjem letu napredovale. Pomembno je, da so strokovne organizacije v Zedinjenih državah napredovale, v Mehiki pa nazadovale.

Članstvo avstralskih strokovnih organizacij se je dvignilo od 991.652 na 1.018.457. Na avstralski zemljin je število članstva nekoliko nazadovalo, na Novi Zelandiji pa izredno napredovalo.

Strokovne organizacije v Aziji so izredno nazadovale. Število članstva je padlo od 3.697.800 na 742.194, torej za 2.955.606 članov. Glavni vzrok temu padcu so razmere na Kitajskem, kjer so se komunistične strokovne organizacije popolnoma porušile. Iz Koreje ni bilo nikakršnih poročil. Napredovale so pa strokovne organizacije na Cejlonu.

V revirjih gladujemo!

9 tisoč rudarjev, 7 tisoč žen in 16 tisoč otrok. — Napravite konec samovolji premogovnih baronov s podržavljenjem rudnikov.

Že od februarja meseca traja premogovna kriza v Sloveniji. Kriza, ki bi kljub vsej svoji teži še bila premagljiva, če ne bi bila poostrena vsled borbe med lastniki premogovnikov in ministrstvom prometa zaradi premogovnih cen. Lahko je trboveljskim premogovnim baronom vztrajati na svojem stališču z enostavno ustavitvijo obratov in vztrajati v borbi do končne zmage. V tem primeru gre samo za suhe številke, za denar, za dobiček.

Ali žal, posledice te borbe Trboveljske prem. družbe proti državi upravi nosi tretji, in ta tretji je prizadeto delavstvo s svojimi nedolžnimi družinami, ki z gladnim izrazom v svojih očeh, izmučeni prosijo svoje hranitelje-očete kruha, a ti jim ga ne morejo dati, ker je njih gospodar obrat ustavil in jih ne pusti delati in zaslužiti. Pregovor, kjer se prepi-

rata dva, tretji dobiček ima, se žal v tem primeru ni uresničil, baš nasprotno: kjer se prepirata dva, tretji škodo ima.

Torej zaradi tega, koliko odstotkov več dobička si bodo pribojevali bogati lastniki rudnikov, mora stradati in od lakote poginjati okoli 9 tisoč slovenskih rudarjev z nad 7 tisoč ženami in s 16 tisoč otroci že od meseca februarja dalje.

Človeku se stidi, ko vidi to frivolno igro. Koliko časa naj rudarji še stradajo, koliko časa naj bodo premogovni revirji še kakor gladujoča kitajska provinca. Vse ima svoje meje! Kapitalisti nočejo upoštevati niti delavstva, niti države, zato je država poklicana, da napravi tukaj red in da s podržavljenjem premogovnikov reši premogovno krizo enkrat za vselej! To zahteva interes njenih državljanov in državne uprave!

Angleški imperijalni dan.

Macdonald o nalogah

V soboto je Macdonald govoril v radio o nalogah Anglije in očrtal celotni razvoj britanskega imperija. Rekel je med drugim:

Mi nismo samo razširili svojih kolonij, temveč smo tudi skrbeli za kulturni in gospodarski razvoj narodov, ki niso mogli skrbeti za svojo bodočnost. Ti narodi niso bili podvrženi sistemu vladanja, ki bi jih oropal sadov civilizacije, temveč so imeli popolno svobodo kulturnega razvoja. Mi smo imeli dolžnosti napram tem narodom in smo jih varovali, dokler so bili slabi. Ko smo varstvo opustili, nismo smeli dovoliti, da bi ti narodi zopet padli v razmere, iz katerih smo jih rešili. Prevelika naglica bi le uničila vse dobro, kar smo ustvarili. Popuščanje naše akcije bi imelo za posledico v teh krajih popoln triumf nazadovanja. Kljub temu pa mora ostati princip samouprave nedotakljiv.

Macdonald je nadalje poudaril veličino imperijalnih problemov ter izjavil, da je treba v resnici velike spretnosti za rešitev te težavne naloge brez škode za dobro ime angleške države v svetu. Čeprav so bile upravne in vojaške zmožnosti ljudi, ki so ustvarili veliki britanski imperij velike, ne smejo biti sposobnosti onih, ki imperij vodijo in rešujejo njegove probleme, manjše.

Britanski imperij se lahko reši usode svojih prednikov, ki so propadli z novonastalimi razmerami, na ta način, da se prilagodi vsakokrat-

Anglije v kolonijah.

nim novim razmeram večno izpremenljivega sveta.

Zato mislim, je nadaljeval Macdonald, da bo igral angleški imperij v svetu še veliko vlogo in bo le v dobro sveta, če bo znal angleški narod sedaj delati za bodočnost. Britanski imperij dokazuje, da se more enotnost popolnoma združiti s svobodo in z vsemi bistvi neodvisnosti. Mi smo dokazali nedvomno, da smo v stanju nuditi politično manj zrelemu narodu sodelovanje z nami po prostih in enakih pogojih.

Energičen nastop angleške delavske vlade.

Seja zbornice do 8. ure zjutraj.

V angleški spodnji zbornici obravnavajo finančni zakon. Seja je bila silno burna, ker so konservativci vodili obstrukcijo proti določbam finančnega zakona, ki uvaja podpore za nezaposlene. Minister financ Snowden je ob tej priliki z najpikrejšimi odgovori in pojasnili zavračal konservativce. Tozadveni predlog konservativcev je bil odklonjen, ker je glasovalo za predlog le 70 poslancev, proti pa 172.

Liberalci so izjavili, da bodo, dasi vedo, da podpora za nezaposlene ne bo zadostna in da so nasprotni carini, vendar glasovali za vladni predlog.

Na seji do sklepa še ni prišlo, ker se je morala v sredo ob 8. uri zjutraj seja odgoditi.

Kako pripravljajo na Poljskem volitve

Industrija naj podpre fašistične volitve.

Socijalistični »Robotnik« poroča, da so se zastopniki vladnega bloka pogajali z varšavsko in šlezijsko industrijsko zvezo glede subvencioniranja bodočih parlamentarnih volitev. Industriji so izjavili, da so pripravljene dati v ta namen 10 do 15

milijonov zlotov. Kot protiusluga industrijem naj bi se dovolilo med drugim zvišati cene železnim produktom. Vladni blok kriči, da je gospodarska kriza na Poljskem, za volitve je pa denarja dovolj.

že vse težke politične in gospodarske posledice. Kljub fašizmu, kljub karteliranemu kapitalizmu, kljub političnim protidelavskim borbam in gospodarskim krizam, so strokovne organizacije lepo, lahko rečemo silajno vzdržale v najhujši krizi. Razmah strokovnih organizacij v letih 1929 in 1930 je zopet jako povoljen.

Izrodki javnega življenja.

Javna kontrola nad gospodarsko politiko.

Javno življenje, ali kako bi že to imenovali, je rezultanta politike. O razmerah, o razvoju, o upravi posameznih korporacij, držav in tudi svetovnega javnega življenja odločajo večji ali manjši krogi, javno ali tajno in često sklicujoč se na gesla, ki ali dejansko nimajo pomena pri reševanju javnih vprašanj ali pa so celo le krilatica, s katero se prikrivajo pravi nameni.

V Italiji se je zadnjič pohvalil Mussolini, da je ustvaril tako sijajne razmere, da v gospodarstvu sodelujejo podjetniki in delavci. Vprašajte pa delavce in ti bodo povedali, da so prisiljeni sedeti sicer v »gospodarskih korporacijah«, toda besede nimajo, njih interes obvelja le toliko, kolikor to Mussolini ali gospodarski krogi dovolijo. Če bi se delavec hotel braniti, ga zapro, ker je boljše-vik. Tako sodelovanje je le fiktivno, ki v praksi ne pomeni nič.

Po vseh državah govore danes o »skupnih« gospodarskih interesih. Kjer imajo parlamente, govore o tem tudi v parlamentih, toda le splošno. Če delavstvo zahteva delo, zaposlitev, podporo za nezaposlene, zavarovanje za starost, tedaj tega ne prenese — gospodarstvo, narodno gospodarstvo, v katerem 8 milijonov delavcev nima zaslužka in še več milijonov delavcev je pa, ki ob zaslužku strdajo in hirajo.

Kakšno je torej tisto narodno gospodarstvo, ki je v interesu vseh? To vendar ni narodno gospodarstvo, to je gospodarstvo nekega sloja, neke kaste, ki govori sicer o potrebi narodnega gospodarstva za splošnost, gospodarji pa le sama zase.

In ravno tukaj preti velika nevarnost pravemu narodnemu gospodarstvu. Nemoteno vodi v tem primeru gospodarstvo najsebičnejšo politiko, če ni nad njim nobene javne kontrole. V tem primeru je tudi jako odvisno, kako se gospodarji, od predstavnikov te diplomatske, gospodarske politike, ker splošnost nima vanjo ne vpogleda in ne vpliva nanjo. Gospodarstvo je za ogromno večino prebivalstva španska vas, ki čuti le posledice in se zaradi težjih razmer bolj in bolj vznemirja.

Madžarski grofi se kujajo.

Senzacionalen napad na vlado.

Grof Appony je dne 23. t. m. v svojem govoru o potrebi volilne reforme slikal madžarske razmere v najbolj črnih barvah. Predsednik vlade grof Bethlen je prejšnji dan v proračunski debati omenil volilno reformo. Appony pravi, da vlada med narodom velika razburjenost in da je taktika grofa Bethlena napačna. Nikakršnega smisla nima, da ministri zapirajo oči, da ne vidijo resnice. Če se v tem pogledu ne izvrše spremembe, utegne izbruhniti besnost naroda. Žal, da mnogi vidijo napake šele takrat, ko je že prepozno. Zavedati se je treba, da brede Madžarska v vedno večjo nevarnost.

Ali si že član »Cankarjeve družbe«? Poskrbi, da bodo tudi Tvoji prijatelji postali naročniki. Za 20 Din dobite štiri lepe knjige.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Jetika — socialna bolezen.

Praktično delo je potrebno.

Velike so naloge prosvetnega delovanja naših društev in organizacij v boju proti tuberkulozi. Ljudem je treba poduka, pojasniti, kako je treba ravnati. Ni pa to zadosti! Treba je zboljšati predvsem življenske pogoje in pritegniti vse faktorje k velikemu stanovanjskemu vprašanju. Bada in nezadostna prehrana, nezdrava, prenapolnjena stanovanja rušijo to, kar zida ali skuša sezidati prosveta in podirajo sproti učinkovitost javnih zdravstvenih predpisov. Zato lahko trdimo, da je tuberkuloza socialna bolezen.

Naše občine, naše oblasti, naša industrijska in trgovska podjetja, naša mesta morajo biti prisiljena sodelovati na rešitvi stanovanjske bede, morajo kazati več razumevanja za socialno vprašanje.

Država in državna podjetja bi morala biti seve na čelu pri praktičnem delu v dobrobit svojih službenecv glede stanovanj, glede službenih in delovnih prostorov, odmora, delovnega časa, plače. Lepo v teoriji, grdo v praksi! Lahko rečeno, težko izvedljivo! A zato ne smemo držati prekrizanih rok!

Prve dni meseca maja je priredila v propagandistične namene protituberkulozna liga predavanja po raznih krajih Dravske banovine. Glavno bistvo nevarnosti tuberkuloze je označeno v gorenjem odstavku, ki je ponatisnjen iz brošure »O nevarnosti in obrambi jetike« (spisal dr. Josip Tičar). Socialne in stanovanjske razmere so predpogoj zdravju. Naše velike in industrijske občine pa pravijo, da bi bila briga za te stvari — slabo gospodarstvo. Pri delu proti tuberkulozi je potrebno resno **praktično delo**; glavno je praksa, ki je res žalostna.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Ali nasprotuje vpepeljevanje trupel v krematorijih krščanski veri?

(Prevod iz mariborske »Volksstimme«.)

Pa tudi če vzamemo, da bo naše sedanje telo poklicano k vstajenju, ne more biti vpepeljenje v nasprotju z vstajenjem. Tudi v grobu razpade telo in se razkroji v iste snovi, kakor če se ga sežge. Če torej v zemlji strohnelo truplo lahko vstane, potem lahko vstane tudi vpepeljeno. In končno: ali zamorejo nasprotniki o vpepeljevanju trditi, da neštevili krščanski mučeniki in svetniki, ki so umrli ognjene smrti (na primer: »Žive baklje« cesarja Nerona, sveta Afra, sveta devica Orleanska itd.), ne bodo deležni vstajenja, h kateremu so vsi ljudje poklicani?

3. Tudi češčenju relikvij vpepeljevanje ne nasprotuje. Češčenje ostankov svetnikov je (v katoliški kakor v pravoslavni cerkvi) gotovo utemeljeno. Ravnotako kakor mi znamenite posvetne ljudi (pesnike, mislece itd.) častimo in njihove ostanke s pieteto hranimo, ker se v njih pričujočnosti tembolj spominjamo

Doma in po svetu.

Ljubljanski vzorčni velesejem je bil otvorjen v četrtek ob pol 11. uri dopoldne. Obisk sejma je bil prvi dan jako dober. Letošnji sejem je v marsikaterem oziru lepši in popolnejši. Prisostvoval je otvoritvi minister Demetrovič.

Ratificirane haaške in pariške konvencije. Jugoslavija je ratificirala haaške in pariške konvencije, ki urejajo reparacijsko vprašanje v smislu trianonske mirovne pogodbe.

Trgovinska pogodba z Nizozemsko je bila v sredo podpisana v Beogradu.

Tirolci podpirajo Heimwehr. V Avstriji je sklenjena razorožitev civilnega prebivalstva in civilnih organizacij. Tirolski deželni glavar dr. Stumpf pa je izjavil na seji tirolskega deželnega zbora, da ta zakon za Tirolsko ne bo veljal, ker je na Tirolskem prastari privilegij, da Tirolci smejo nositi orožje. Resnim prijateljem miru v Avstriji ta izjava ni všeč, zlasti, ker je Tirolska najtrdnjše jedro fašistične agitacije.

Nov župan v Linzu. Radi odstopa bivšega župana so se vršile v občinskem odboru volitve novega. Izvoljen je bil s 44 glasovi od 58, namestnik deželnega glavarja, socialni demokrat Jožef Gruber, ki je že skozi 25 let neprestano občinski odbornik in je znan po svoji objektivnosti kakor tudi radikalnem socialističnem naziranju. Zanj so glasovali tudi krščanski socialci.

Nemški kapitalisti so tudi dobri patrijoti. Nemški minister Stegerwald je povedal v svojem govoru te dni, da se nahaja osem milijard mark kapitala v inozemstvu kot posojila na daljšo dobo, in sicer večinoma v Švici. V naši valuti pomeni ta znesek 105 milijard dinarjev. Na tak način se škoduje razvoju gospodarske politike, na drugi strani pa dokazuje to dejstvo, kako znajo kapitalisti spraviti imetje na varno in prepustiti celoto, zlasti neimovite sloje — gospodarski katastrofi.

Vojni invalidi Nemčije in Francije za mir. V Frankfurtu se je vršil v soboto kongres nemške zveze vojnih invalidov, na katerega je prispela tudi delegacija francoskih invalidov, pod vodstvom svojega predsednika, profesorja Cassina. Cassin je izjavil, da sta organizaciji vojnih žrtev Francije in Nemčije na veke združeni posestrimi in da bodo bataljoni, ki so nekoč marširali drug proti drugemu, da se pobijajo, odslej marširali skupno, da branijo in ohranijo mir v Evropi in bratstvo dveh najbolj kulturnih narodov.

Izpraznitev III. poreske cone se nadaljuje. Francosko vojaštvo je že zapustilo Germersheim in začelja zapuščati Trier.

njih dejanj, istotako časti tudi cerkev svoje borce in zagovornike. Na ta način jih pa lahko tudi častimo, če shranimo njih pepel. Tudi pred žaro z njihovim pepelom se lahko spominjamo njih podvigov.

4. Nihče ne more trditi, da je pokopavanje izključno krščanski običaj. Pokopavanje kakor tudi vpepeljevanje je skoraj tako staro, kakor je star človeški rod. Tudi pogani so svoje mrtve pokopavali in jih še danes pokopavajo. Zato je trditev, da je pokopavanje krščansko, vpepeljevanje pa nekrščansko, brez podlage. A tudi če vzamemo, da je vpepeljevanje nekrščansko zato, ker v katoliški in pravoslavni cerkvi ni v navadi, bi to ne mogel biti pameten razlog proti vpepeljevanju. Ali ni ravno katoliška cerkev zelo veliko »poganskih« običajev sprejela vase in jih celo posvetila? Njen liturgični jezik je jezik Rimljanov, ki so jo skozi tri stoletja na najbolj krvav način preganjali in v latinskem jeziku so se pisali najlutejši napadi na krščanstvo! Krščanska umetnost je v mnogočem pod poganskim vplivom. Cerkveni naslovi (pontifex maximus, episkopus itd.) kakor tudi mašna oblačila so vsaj deloma poganskega izvora. Da, še celo posamezne mo-

Odgovor Mussoliniju. Francoski vojni minister Maquot, je na nekem banketu v Alžiru z odličnimi besedami zavrnil Mussolinijev govor v Milanu.

Nemiri v Indiji trajajo dalje in so se v mnogih mestih celo poosttrili. Iz Rangoona in Bombaya so se nemiri razširili tudi na Lucknov, kjer so bili 4 napadalci od policije ubiti, 30 pa ranjenih. 14 policistov so morali prepeljati v bolnico. V Rangoonu je bilo 60 demonstrantov ubitih in nad 800 ranjenih. Od razburjenega prebivalstva se pričakujejo novi nemiri. V Bombayu so bile 4 osebe ubite, 48 pa ranjenih. V Dacci so demonstranti vozili po mestu na velikem vozu kip zvezanega Gandhija. Med boji, ki so sledili, je bilo 4 mohamedancev in 10 Indijcev ubitih. Veliko angleških hiš in trgovin je bilo požganih. Po mestih patrolirajo močne policijske patrulje. Vsako zbiranje ljudstva v skupinah več ko 3 osebe je prepovedano.

Indija in meščansko časopisje. Gandhijevo gibanje v Indiji je nacionalistično-fašistično. Resnica je, da so v Indiji socialne razmere jako žalostne, toda Gandhijev pokret ne sloni na socialnih postulatih in ne na delavstvu — parijih. Na riževih plantažah in kmetijstvu ter pri pridelovanju čaja je zaposlenih nad 33 milijonov žen poleg moških. Celotno rudnikih dela nad 40.000 žen, ki delajo po 10 do 14 ur na dan. Vse to delavstvo pa ne sklepa službenih pogodb s podjetniki. Ti mu ukazujejo kot sužnjem, ki si ne morejo pomagati ne z mesta ne z izbero zaslужka. Anglija je že ponovno sklenila zakone, ki naj bi omilili te razmere, toda indijski kapitalizem, ki je absoluten gospodar v deželi, se za zakone ne zmeni. V Indiji bi bili torej socialni boji popolnoma utemeljeni, toda prevladujejo verski spori med Indijci in mohamedanci, ki tak pokret ovirajo. Delavstvo živi skoro v apatiji; Gandhijevo gibanje je pa namenjeno — boljšim slojem.

Kongres vseruske komunistične stranke, ki je bil sklican za 15. junij, je odločen. V socializiranem kmetijstvu manjka izkušenih praktikov in inženjerjev. Vrhutega pričanja ob vsesplošnem nervoznem stanju tudi delavstvo v industrijah zahtevati boljši socialni položaj.

Kongres komunistične dece. V juliju se vrši v Moskvi mednarodni Kongres komunistične dece iz cele Evrope in Amerike. Iz Nemčije se udeleži kongresa 800 otrok. Kongres se vrši pod gesli: Boj proti religiji in boj proti družini.

Rykov streljal na Stalina. Meščanska poročila pravijo, da sta se Stalin in Rykov sprla na seji zaradi socializacije kmetijstva, nakar je

litve izvirajo iz poganskih časov, na primer znani blagoslov duhovnika ob grobu: »Počivaj v miru in večna luč naj ti sveti,« ker so že stari Egipčani svojim mrtvim enako voščili. Mar je logično, če cerkev na eni strani »poganstvo« posvečuje, na drugi strani pa proklinja?

5. Da bi bilo vpepeljevanje v modernih krematorijih nemoralno ali na kakršenkoli način škodljivo, ne morejo trditi niti nasprotniki vpepeljevanja. Samoočebni umevno je, da zahtevajo privrženci vpepeljevanja v krematorijih dolžno spoštovanje pred veličastvom smrti, mogoče še v veliko večji meri kakor pa privrženci pokopavanja pri svojih pogrebi. Mi smatramo vsako vpepeljevanje za svečan akt in kot zadnji dokaz ljubezni in spoštovanja, ki ga svojim umrlim izkažemo. Če radi tega ne more biti vpepeljevanje nenravno ali nemoralno. Da pa tudi ni zdravju škodljivo ali nehiigijenično, je pa brez števila zdravnikov potrdilo. Veliko prej bi mogli reči to o pokopavanju.

Končno naj krščanski privrženci pokopavanja odgovore še na ta vprašanja:

1. Je li krščansko, privržencem vpepeljevanja zabranjevati cerkveni blagoslov v krematorijih, kljub temu,

X. jubilejni velesejem v Ljubljani

od 29. maja do 9. junija 1930

Največja tovrstna prireditel v državi.
40.000 m² obsega 9 razstavnih zgradb.
800 razstavljalcev.
Tovarniške cene vseh vrst blaga.
Specijalni oddelki: tekstil, usnje, papir, pohištvo, avtomobili, stroji in kovina, poljedelski stroji, perutnina
Obsežno zabavišče. Stanov. preskrbljena.
Legitimacije 30 Din prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske in obrtniške organizacije, Putnik itd.
Slavimo 10 letnico obstoja velesejma!

Rykov streljal na Stalina. Rykova so odvedli v neko blaznico na Kavkazu. Stalin je ostal nepoškodovan.

Uspehi kolektivizacije v Rusiji. — V poročilu, pripravljenem za XVI. kongres komunistične stranke, ki se bo vršil 15. junija, se naglašja, da je bilo 1. maja v najvažnejših žitnih okrajih 40 do 50% vseh kmetij kolektiviziranih, s skupno površino 30 do 35 milijonov hektarjev, medtem ko jih je bilo spomladi leta 1928 komaj 3%, skupno 1 in pol milijona hektarjev. Kolektivna gospodarstva bodo že v tekočem letu dala glavni del žitne proizvodnje. Poročilo navaja, da se bo s kolektivizacijo nadaljevalo, vendar strogo po načelu prostovoljnega pristopa h kolektivnemu gospodarstvu.

Prepoved religiozne literature v Rusiji. Centralni izvršilni odbor je izdal naredbo, po kateri je uvoz vsakršne religiozne literature v ozemlje sovjetske unije prepovedan. Prestopke te prepovedi bo G. P. U. zasledovala.

Barikade v San Sebastianu. Pri likom neke republikanske demonstracije je prišlo med policijo in demonstranti do težkih cestnih izgrediv. Demonstranti so se zabarikadirali. Policija se je morala poslužiti oklopnih avtomobilov. 19 oseb je bilo težko ranjenih.

V Newyorku se je policiji posrečilo zajeti vlomilsko družbo, pri kateri so našli v denarju in v draguljih poldrugi milijon dolarjev. Družba je imela pri raznih bankah svoje posebne račune in najete tresorje.

200 avtomobilov zgorelo. V Oklahomi U. S. A. je v neki veliki zalogi avtomobilov izbruhnil požar. 200 avtomobilov je zgorelo. Podirajoča se zgradba je 5 delavcev zasula.

Komet se bliža naši zemlji. Marsikoga navdaja napoved komete s strahom. Komet (zvezda repatica je navadno), ki se bliža sedaj zemlji, ne bo nevaren. Kvečjemu bomo videli takrat, ko bo komet zemlji najbližje in vedro nebo, mnogo meteor-

da se niso pregrešili zoper vero ali npravnost, medtem, ko se s smrtjo kaznovanim zločincem in celo samomorilcem (ki so storili po mnenju katoliške cerkve največji greh, ki ga more človek storiti) izkazuje blagohotno ta zadnja čast skoraj brez izjeme? Se li tako izpopolnjuje zapoved Kristusova: »Ljubite svojega bližnjega kakor samega sebe?«

2. Ali je postopek privržencev vpepeljevanja samo zato nekrščanski, ker naravni proces razkrojenja pospešuje in ne pusti, da bi mrtvi ostanki njihovih dragih bili prepuščeni gnusnim črvom in gnitju, in morebiti zlorabi in oskrumbi? Je li nekrščansko, izkazati svojcem poslednjo ljubezen in spoštovanje in skrbeti za njih smrtne ostanke? Mislim, da sem na vprašanje »Ali nasprotuje vpepeljevanje krščanskemu nauku?«, dovolj izčrpno in jasno odgovoril. Ostane še odgovor na vprašanje: »Kaj je pravzaprav vzrok, da se rimsko-katoliška in pravoslavna cerkev upirata vpepeljevanju, če vpepeljevanje ne nasprotuje Kristusovim naukom?«

Na to vprašanje nam da najboljši odgovor zgodovina. Ker pa je zgodovina vpepeljevanja mrličev preobširna, omenimo samo najvažnejše.

jev (zvezdnih utrinkov). Ta komet je bil oddaljen od zemlje še 11. maja 37 milijonov kilometrov, 21. maja 22 milijonov kilometrov, 1. junija pa, ko bo presekal zemeljsko pot, pet dni prej, preden pride zemlja na tisto mesto, bo oddaljen samo še 12,7 milijonov kilometrov, to je okroglo 2.600.000 ur hoda. Komet je zvezda 6. ali 7. vrste ter jo bo mogoče videti samo z daljnogledom. Tudi utrinki najbrže ne bodo nastopili z vsem sijajem, ker jih bo takrat ovirala svetloba lune. Zaenkrat torej še ne bo konec sveta, čeprav bi se utegnulo kdaj zgoditi, da bi zemlja trčila v vesemirju s kakim drugim planetom.

Iz strahu pred sodnim dnem. Po Nižjeavstrijskem hodi neki popotni misijonar iz kraja v kraj in oznanjuje pokoro, češ, da se bliža sodni dan. Zlasti slikovito opisuje konec sveta in muke v peklju. Ljudje trumoma hodijo k njegovim pridigam. V Mistelbachu je neka 45 letna kmetica zapadla med njegovo pridigo v krčevit jok in je od tega dne kazala znake duševne zmedenosti, dokler ni pred nekoliko dnevi izvršila samomora.

Katehet in učiteljica. Na neki avstrijski ljudski šoli so dobili novo učiteljico. Bila je mlada in lepa. Čeprav je bila poročena, to ni motilo nadežne, da je začel sliniti za njo. Uredil je vedno tako, da sta bila sama v konferenčni sobi. Pa tudi kaplanu se je dopadla. Ker pa ta ni mogel drugače, je večkrat organiziral družabne večere, kjer so morali drug za drugim piti bratovščino in se poljubiti. Tudi kaplan z učiteljico. Bratovščina je bila vsak večer na vrsti. Slednjič se je učiteljica le preveč zdelo in je povedala svojemu možu, tudi učitelju. Ta je nadežne namlatil, nadežne ga je pa tožil. In tako so prišle tiste bratovščine pred javnost. Učiteljica se izgovarja, da se je bala za službo.

Konec žabolvca. V Simmeringu pri Dunaju je bil nočni čuvaj Kratochvil znan kot velik ljubitelj žabje pečenke. Pred nekaj dnevi se s svoje nočne službe ni več vrnil. Preiskali so bližnji bajer, kjer so ga našli utopljenega. Ležal je na pleteni vrečici, polni zmeečkanih žab.

Sam si je napravil grmado. V občini Valvanyos na Ogrskem je kmet Molnar splezal na slannato streho svoje hiše in jo zažgal. Našli so samo njegove obžgane kosti.

Düsseldorfski vampir prijet.

Morilec ima ogromno število žrtev na vesti.

Našim čitateljem je düsseldorfski slučaj več ali manj že znan. Polmiliionsko mesto, z okolico, je živelo zadnji dve leti v silnem strahu in trepetu, kajti vsak trenutek je bila umorjena kaka ženska oseba. Morilec so razkrinkali v osebi 47 letnega pomožnega delavca Petra Kürtena. Kürten je bil od svoje mladosti strasten ter obenem nasilen napram ženskam in dasi oženjen, je bil vedno na lovu za mladimi dekletmi in ako se mu niso prostovoljno vdale, jih je po storjenem dejanju enostavno umoril. Umoril je tudi nekega moškega, ki je vedel za en njegov umor. Kürtena je izdala neka ženska, ki jo je morilec hotel najprej posiliti, potem pa zadaviti, vendar pa se mu je še pravočasno izvila iz objema in pobegnila.

Ljubljanski velesejem

Na letošnjem jubilejnem ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 29. maja do 9. junija, bo tudi razstavljen prostor na prostem popolnoma zaseden. Tu bodo med drugim razstavljeni sledeče zanimivosti: skupine poljedelskih strojev, mlinski stroji in kamni, lokomobile, polnojararniki, tovorni avtomobili in autobusi, avtokaroserije, jeklene konstrukcije, kleparski stroji, aparature za autogeno varjenje, stavbeni material, poljske postelje, nepremočljive odeje, šotori in vrtni dežniki ter zvonovi. — Razstavljalci praktičnih novosti in predmetov, ki oddajajo svoje vzorce na drobno, bodo letos razvrščeni pod pisanimi solničniki v glavnem drevoredu na zabavnem oddelku sejmišča.

X. jubilejni velesejem v Ljubljani se vrši od 29. maja do 9. junija. Z velesejmsko legitimacijo je dovoljen 50% popust na železnici. — Jadranska plovidba d. d. Sušak je dovolila udeležencem vozno olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno onege razreda nižje. Iste ugodnosti je priznala tudi Dubrovačka parobrodska plovidba A. D. in Brodarska A. D. — »Boka« je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih. Povsod velja olajšava od 20. maja do 20. junija t. l.

Razstava pohištva bo na željo občinstva zopet prirejena na ljubljanskem jubilejnem velesejmu. Mizarski mojstri bodo tudi tokrat kompaktno razstavili svoje izdelke. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti ter po zmernih cenah.

Bilanca Pokojninskega zavoda za leto 1929

Občnemu zboru Pokojninskega zavoda za privatne nameščence, ki se bo vršil v soboto 31. t. m. v Ljubljani, bo predložena bilanca in računski zaključek za leto 1929.

Že prvi utis pri pregledu bilance kaže, da se je razvil zavod v prav mogočno finančno podjetje, ki je nagromadilo v borih desetih povojnih letih okoli 141 milijonov dinarjev lastnega imetja.

Prva in glavna skrb vsakega privatnega nameščence, ki se zaveda, da je v tem imetju obsežna tudi njegova starostna preskrba, je:

Ali je to imetje plodonosno in varno naloženo?

Na to vprašanje lahko mirne duše izjavimo, da je tako glede varnosti, kakor plodonosne naložbe, dobro preskrbljeno!

Večino svojega imetja — 87 milijonov 477.000 Din — ima zavod vložene deloma v denarnih zavodih, največji del gorenje vsote pa v hipotekarnih in meničnih posojilih. Denar se nalaga le v bolj ali solidne denarne zavode. Menična posojila se izdajajo le proti preizkušeno dobri poroki in navadno še proti žiru kake boljše banke. Hipotečni kredit se pa izdaja na realitete in to v višini, ki redko dosega polovico cenilne vrednosti.

Druga velika postavka je v nepremičninah, ki dosežajo po skoro polmilijskem odpisu vrednost 23 milijonov 709.000 Din. Ta vsota je vložena v posestvih, ki so cenjena naslednje:

Zemljišča 1.846.426 Din, uradno poslopje 4.383.000 Din, hiše na Brinju 1.700.000 Din, hiša na Miklošičevi cesti v Ljubljani 6.310.000 Din, hiša v Mariboru 9.470.000 Din.

To imetje je gotovo od vsega najvarnejše naloženo. Mi, ki smo preživeli eno vojno in ž njo ogromno devalvacijo valute, zaupamo taki postavki največ. Zato smo tudi vedno podpirali stremeljevanje in predloge, ki so stremeli za tem, da se v tem ali onem kraju sežida kako poslopje. Vrhutega je pa tudi v zakonu predvideno, da mora Pokojninski zavod gotov del svojega imetja nalagati v nepremičnine. Sledeč tej smernici je sedanje načelstvo sprejelo predlog dalmatinskih delegatov, da se naj sežida v Splitu na obali večja reprezentančna palača. Zemljišče za palačo je kupljeno. Istotako je načelstvo v principu sklenilo, ugoditi želji celjskih delegatov in celjske občine, da se na mestnem zemljišču v Razlagovi ulici tudi sežida večje stanovanjsko poslopje. Ker se je celjska občina izrekla, da to zemljišče Pokojninskemu zavodu podari, je več kot gotovo, da bo občni zbor gradbo tega poslopja potrdil.

Z gradbo hiš je pa poleg varne naložbe imetja upoštevati tudi dejstvo, da se s tem zmanjšuje povojna stanovanjska miserija, kar je socialen zavod, kakor je Pokojninski zavod za nameščence, gotovo dolžan podpirati. Pri gradbi hiš je treba seveda paziti na njihovo obrestovanje. Če bi se zidale hiše, ki bi zazidali denar ne obrestovale vsaj po 6%, bi bilo to izguba za rentnike, ki bi jo ne mogli odobravati ne rentniki in ne aktivno članstvo zavoda. V njih pomirjenje lahko izjavim, da se denar, vložen v posestva, obrestuje povprečno še preko te minimalne mere, nekatera poslopja pa skoro po 9%.

Tretja postavka v aktivah so naložbe v vrednostnih papirjih v znesku 33 milijonov 967 tisoč dinarjev. V tej postavki je za 26 milijonov državnega investicijskega posojila ter za 265 tisoč dolarjev Blairrovega posojila. Investicijsko in Blairovo posojilo se obrestujeta deloma po 7, deloma po 8%.

Ostale postavke v aktivah so manjše in večinoma prehodnega značaja.

Kaj ve ljudstvo o sestavi in delovanju človekovega telesa? Nevednost je najdražja stvar na svetu. Resničnost tega izreka se pokaže zlasti ob pojavu raznih obolenj, katera bi bilo v veliki meri možno preprečiti, ko bi imelo ljudstvo več zdravstvene izobrazbe. Koliko jih je, ki ne vedo, iz katerega delov sestoji telo — kaj se nahaja v prsi in trebušni votlini — kakšen namen imajo pljuča in srce — koliko zraka potrebuje človek — kaj so jetra in trebušna mrena — čemu služijo mišice, hrbtnjača — koliko reber ima človek — kaj je sklep — kaj je žila-odvodnica — kje povsod čutiš utrip žile, kaj je krvotok — kakšno naloge imajo žilci — kako potuje hrana skozi prebavila itd. Na vse navedeno bo dala pojasnila s svojim bogatim nazornim materialom zdravstvena razstava Higijenskega zavoda v Ljubljani.

Razstava kunccev in perutnine. Za časa letošnjega jubilejnega velesejmske prireditve v Ljubljani priredi perutninarški in kuncerejski odsek Kmetijske družbe skupno z upravo velesejma na posebnem oddelku velesejmskega prostora veliko razstavo plemenskih kunccev in raznovrstne perutnine.

Ljubljana.

Nov dnevnik (?) v Ljubljani. Tiskarno »Merkur« je kupil neki konzorcij, v katerem je tudi odvetnik dr. VI. Ravnar, ki je že večkrat poizkušal napraviti politično karijero. Sedaj je za tako stvar ugodna prilika. Novi konzorcij bo stal baje v ozkih stikih s politično upravo in bo izdajal list »Jugoslavijo«. Prvotno so menili imenovati novi časopis »Novice«. To smo hoteli samo zabeležiti. Ne maramo se pa spuščati v vprašanje nakupa tiskarne in v vprašanje, v koliko je novi list potreben. Prepričani smo pa že danes, da se z

Imovina zavoda je v celoti prav plodonosno naložena, saj vidimo v gospodarskem računu obveznega oddelka, da je prinesla v letu 1929 10 milijonov 540 tisoč obresti. Vplačani zavarovalni prispevki so prinesli zavodu, če odštejemo povračila, okoli 22 milijonov dinarjev letnega dohodka. Ostali dohodki so prehodni in manj sigurnega značaja. Sigurnih dohodkov ima zavod torej ob sedanjih naložbi kapitala in ob višini sedanjih prispevkov okoli 35 milijonov. Periodičnih izdatkov ima pa zavod po gospodarskem računu iz leta 1929 okoli 13 milijonov. Od tega odpade na izplačevanje rent z dokladami 4 milijone 719.000.

Marsikoga bi utegnilo primerjanje enoletnih dohodkov z izdatki zavesti v prevelik optimizem glede naraščanja zavodovega imetja. Navidezni prebitek v tem letu, če cenimo dohodke na 35 milijonov, izdatke pa na 13 milijonov, bi znašal 22 milijonov. Treba se je pa zavedati, da je to zavarovalno-tehnični račun, ki mora upoštevati, da so v tem letu narasle tudi pravice članstva do višjih podpor, ki se z vsakim letom po zavarovalno-tehnični tabeli avtomatično zvišujejo. Pravi prebitek znaša po zavarovalno-tehničnem cilju in načelu, da naj se rente izplačujejo le iz obresti naloženega kapitala, ne pa, kakor bi kdo mislil iz tekočih dohodkov. Vsekakor je pa tudi vsota prebitka 4 milijone 600 tisoč prav ogromen korak k dosegu tega cilja in kaže, da Pokojninski zavod dobro gospodari.

Mogoče bo prihodnje leto ta uspeh nekoliko manjši, če se res povsem posreči prizadevanje tistih, ki žele, da bi se odpravil Pokrajnisko-pokojninski sklad za Slovenijo, ki je prinesel Pokojninskemu zavodu v tem letu 1.235.000 Din.

Za občni zbor je izdala uprava zavoda lepo in pregledno letno poročilo. Statistični material, ki je v njem obdelan, je velike vrednosti in priporočljiv podrobnejši študiju. Ker bi se pisana razprava o nagromadenih detaljih preveč zavlekla, je nasvetovati, da oni člani Pokojninskega zavoda, ki se za stvar podrobneje zanimajo, sporoče to svojo željo svoji podružnici Saveza privatnih nameščencev Jugoslavije, ki naj priredi predavanje, na katerega bo poslal klub naših zastopnikov v Pokojninskem zavodu svojega referenta. Istotako je tudi uprava zavoda pripravljena pošiljati na take sestanke svojega strokovnjaka.

Glede delovanja zastopnikov Saveza P. N. J. v Pokojninskem zavodu je treba pripomniti, da so se vsikdar zavedali, da je Pokojninski zavod za privatne nameščence nad vse važna socialna ustanova, ki zasluži vso pozornost. Zavedali so se tudi, da današnja doba socialni politiki ni baš naklonjena in zahteva velikanske opreznosti. V nekaterih slučajih so imeli zastopniki Saveza oddvojeno mišljenje, to da baš radi delikatnega položaja so morali skrbeti, da to oddvojenost ne izrabijo v svoje namene one sile, ki jim Pokojninski zavod kot celota in kot ustanova ne ugaja. Resnici na ljubo je pa treba poudariti, da se je pa v večini sklepov tako v načelstvu, kakor v plenumu našla soglasnost tudi z ostalimi zastopniki. Zato naj bodo vsi člani naših nameščenskih organizacij prepričani, da je njih pokojninsko zavarovanje na najboljši poti, da jim nudi na starost primerno oporo. Naša želja bi le bila, da se pokojninsko zavarovanje čimprej uvede tudi v ostalih pokrajinah države in da bi ga bilo čimprej deležno tudi vse ročno delavstvo.

France Svetek,

načelnik kluba SPNJ v Pok. zav.

Prava KOLINSKA CIKORIJA!

Prvi gramofon dobi nov naročnik!

Naši čitatelji so nam svetovali, da naj izžrebamo vsak mesec en kovčeg-gramofon za enega izmed naših točno plačujočih naročnikov, ki je vsaj do 10. v mesecu poravnal svojo naročnino za »Delavsko Politiko« vnaprej.

Danes imamo v mislih one naročnike, ki so ob priliki naše zadnje akcije »Delavsko Politiko« naročili in je še do danes niso poravnali. Zato prirejamo predvsem med temi tekmo za gramofon. Potem se bodo pa vršila mesečna žrebanja za vse stare in nove naročnike.

Danes razpisujemo gramofon tvrdke Meinel & Herold in pozivamo zaostale plačnike, da se žrebanja udeležijo. Vsak zaostali plačnik, ki bo do 10. junija 1930 poravnal svojo naročnino za mesec dni naprej, dobi svojo številko. Te številke se bodo skrbno hranile v blagajni naše mariborske uprave.

10. junija ob 6. uri zvečer bo naša najmlajša uradnica z zavezanimi očmi vse številke v žari dobro premešala in potegnila iz žare eno številko.

Naročnik, katerega številka bo izžrebana, dobi takoj nato od nas čisto nov

kovčeg-gramofon

tvrdke Meinel & Herold s ploščo in iglami vred, franko na dom postavljen, tako da ga bo prejemu lahko takoj navije in zaigra. Ime izžrebane naročnice bomo priobčili v »Delavski Politiki«.

Pozivamo vse naše zamudnike in dolžnike, da se za to žrebanje zanimajo in sodelujejo.

K žrebanju bodo pripuščeni tudi novi naročniki, ki se nameravajo naročiti na list in ki poravnajo naročnino do 10. junija.

Po tem žrebanju namerava naša uprava prirediti mesečna žrebanja v slučaju, da se bo pokazal za to žrebanje zadosten interes. Tistih žrebanj bi se potem lahko udeležili vsi naročniki. Seveda ne bo mogel biti en naročnik večkrat izžreban.

Gramofon je že razstavljen v oknu naše uprave. Ob priliki prinesemo njegovo sliko.

Uprava.

Maribor.

Mož zblaznele žene ustrelil upokojenega generala radi dolgoletne pravde za hišo. V četrtek dopoldne je na Koroški cesti 99 stanujoči strojevodja Valeskini oddal štiri strele na 77 letnega upokojenega avstrijskega generala Emila Stramlitza, kateri je par ur kasneje podlegel zadobljenim poškodbam. Glavni vzrok krvave tragedije je dolgoletna pravda, katere se je vršila med umorjenim generalom in Valeskinijem. Zadnji je namreč pred leti poročil generalovo gospodinjico Antonijo Rojc in je bila ob tej priliki sklenjena pogodba, glasom katere je postal Valeskini lastnik generalove hiše. Nekaj let pozneje pa je Valeskinijeva prva žena umrla, nakar se je isti zopet poročil. Ker je pa vsled druge ženitve Valeskinija postala svoječasnno sklenjena pogodba sporna, je vsled tega nastala med obema tožba. Pred par dnevi se je pa razširila vest, da je višje deželno sodišče v Ljubljani razsodilo v prilog generala, kar je imele za posledico, da je Valeskinijeva druga žena zblaznela. Aretirani Valeskini je priznal svoje dejanje ter se zagovarja, da je hotel s streli v kuhinjska vrata samo prestrašiti usmrčenega generala. K razburjenosti Valeskinija je gotovo tudi pripomoglo to, ker se mu vkljub vsem poizkusom ni posrečilo spraviti svoje zblaznele soproge v tukajšnjo bolnico ter jo je nameraval včeraj sam odpeljati v Ljubljano.

Zbirajte za tiskovni sklad!

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE /
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

OPOZARJAMO cenj. čitatelje na preselitev zobotehničnega ateljeja Maksa Wolf. Več v današnjem oglašju.

Jesenice.

Drama »Veleja« so v nedeljo, 25. maja, vprizorili v Delavskem domu na Savi igralci »Svobode« v Gorjah pri Bledu. Ako so se celo iz Gorij opogumili igrati na Jesenicah, je tem bolj potrebno, da se domača »Svoboda« spet pokaže na odru. Pavza je le predolga.

Nogometna tekma »Svobode« Jesenice s »Svobodo« Ljubljana je končala s 5 : 3 v korist ljubljanskim gostom. Za tekmo pravzaprav ni bilo ničesar pripravljenega, česar so menda krivi gostje. — Na igrišču »Bratstva« je gostoval S. K. »Škofja Loka«. Odigrala se je žalna tekma za pokojnim Kočarijem.

V Zagrebu je umrla tukajšnja domačinka Verhovnikova. Svoječasno je bila zaposlena v tovarni.

Zvočni film »Pagan« se je na splošno željo ponovno predvajal v Radio-kinu. Sentimentalno-erotična vsebina z Romanom Novaro v glav-

ni vlogi se je občinstvu zelo pri- ljubila.

Kulturni pregled.

Lojze Kraigher, Na fronti sestre Žive. (Premijera v mariborskem gledališču dne 17. maja.) Zdi se mi, da se Kraigherjeva najnovejša drama mnogo boljše čita kot pa gleda na deskah. Uprizoritev je pokazala, da ima drama vključno lep zgrajenosti vendar nekaj hrib, ki so dramo v občutno škodo. Ni sicer vedno potrebno, da reši dramatik problem, ki si ga stavi, ravno na koncu drame; Kraigher ga je menil rešiti že v 2. dejanju, v pogovoru med Rojnikom in Pavlo, kjer se izkaže, da sta obadva dva različna svetova — in problem ostane nedogdan do konca, do povsem slučajnega uboja Pavle in še dalje. Izsek iz življenja, iz resničnosti, a dramatično nedogdan. Prav tako gledalec ne ve, kaj bi z misteriozno pojavo dame v črnem, ki ne spada v okvir močno realistične drame.

Z uprizoritvijo nismo mogli biti zadovoljni. Slabo so bile že razdeljene vloge in v tem je glavni vzrok, da je igra mestoma močno šepala. Kraljevi radi priznavamo, da je dobra igralka-umetnica, vendar za strastne ljubinske vloge ni in ni. Pred seboj smo imeli sentimentalno, boječe dekle namesto življenjapolne sestre Žive. V vlogi Pavle je mestoma odpovedala tudi Zakrajškova, ki pa se je vendar znala vsaj v drugem dejanju vzdržati na površju. Grom (dr. Rojnik) je bil v glavnem zadovoljiv, dasi ni dal igri notranje poglobitve; v prvem dejanju je bil preveč »konjski« in bi poskakovanje s stolom lahko opustil. Prav dobra pa je bila Starčeva (dama v črnem), dasi je prav iz te vloge težko kaj napraviti. Drugi so skušali podati tipe; izmed njih je bil najboljši Harastovič (Peterca). Ne vem pa, čemu je pri naših igralcih razširjeno mnenje, da morajo imeti avstrijski generali najmanj putiko; brez nje bi bila Kovičeva igra (gospod general) brezdvomno boljša. — Naravnost mučen pa je bil konec: jokanja in ihtenja ter dolgotrajnega postopanja po odru ni bilo ne konca ne kraja. Baš to je

odvzelo igri ves efekt. Naloga režiserja je, da take scene črta, ali pa vsaj močno skrajša. — Pohvaliti pa je treba okusno scenarijo v vseh treh dejanjih. Dramo je režiral J. Kovič. — Talpa.

»Snaga«, ilustrirani delavski list za kulturo in sport. Izšla je aprilska številka s sledečo vsebino: A. Šmit: Nad grobom jednog pionira; R. Simeonovič: Mat; J. Ozmo: Tužba siromaha; K. Racin: Iz fabrike; S. Orahovac: Plać Majke Prirode; N. Radič: Oh kako vas žalim...; M. Grabančević: Svitjanja najbjeđnija; M. Rajković: Potreba koncentracije; J. Keiml: Ne fuzionisanje, nego medjusobno vezanje; K. Danc: Radnici i književnost; M. Z.: Radništvo i film; Petar Pong: Moj otac i moj sin; Kulturni pregled. Književnost. Sportska smotra. Vesti. Naročnina »Snaga« znaša letno Din 30.—, polletno Din 16.—, trimesečno Din 9.—. Naslov: Sarajevo, poštanska pretnica 181.

Delavski šport.

Desetletnica S. K. »Svobode« v Ljubljani.

Dne 8. in 9. jun. 1930 proslavi športni klub »Svoboda« 10 letnico svojega obstoja. Proslave se udeležijo: Delavski športni klub »Red Star« iz Avstrije, del. športni klub »Hajduk« iz Sarajeva, »Olimp« iz Celja, »Amateur« iz Trbovelj in drugi.

Mednarodni nogometni turnir se vrši v sledečem sporedu na igrišču A. S. K. »Primorja«, Dunajska cesta.

Nedelja, 8. junija 1930:

I. ob 9. uri: »Svoboda« II. : »Amateur«;
II. ob 10.40 uri: »Grafiška« : »Olimp«;
III. ob 16. uri: »Svoboda« : »Red Star«;
IV. ob 17.45 uri: »Hajduk« : ASK »Primorje«.

Ponedeljek, 9. junija 1930:

ob 9. uri: premaganca iz I. in II.;
ob 10.45 uri: zmagovalca iz I. in II.;
ob 16. uri: premaganca iz III. in IV.;
ob 17.45 uri: zmagovalca iz III. in IV.

Ker je v Ljubljani velesojem in polovična vožnja, pridite sodrugi in sodružice, da si vse ogledate. Dopisnica na naslov S. K. »Svobode«, Ljubljana, poštni predal 280, zadostuje, da vam pošljemo velesojemsko legitimacijo z znižano vstopnino. Vaš binkoštni izlet bo zabaven in poučen.

Na svidenje!

S. K. »Svoboda«, Ljubljana.

Novi odbor S. K. »Svobode« v Mariboru je po vsestranskem razmotrivanju sklenil, ustanoviti lahko-atletsko in plavalno sekcijo. Delavke in delavci, ki imajo veselje, oziroma namen gojiti to panogo športa, se vabijo na prvi tozadevni sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 31. maja, ob 20. uri v Ljudskem domu na Ruški cesti 7.

PRISTOPAITE K

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI V MARIBORU

Delež stane Din 100.— Člane sprejema začasno Ljudska tiskarna, Sodna ulica 20.

Izredno nizke cene! Največja zaloga plošč! Popravila vseh instrumentov! Tvornica glasbil

MEINEL & HEROLD
Prodajalna: Trg Svobode Maribor.

Naznanilo preselitve!

Sporočam cenj. občinstvu, da bom preselil svoj **zobni atelje** s 1. junijem 1930 iz Valvazorjeve ulice na Kralja Petra trg 1-II (v hiši Beranič)

Maks Wolf, konc. zobotehnik

POZOR!

Po večletni strokovni praksi pri tukajšnji tordki Karl Wesiak in drugih tapetniških delavnicah sem se osamosvojil ter otvoril

lastno delavnico v Slovenski ulici 24

Prevzemam vsa tapetniška in dekorativna dela, izdelovanje vsakovrstnih rolet, zaves, penjač za izložbene strehe, hotelskih garnitur iz usnja in drugega blaga, stolov, divanov, otmannov, žimnic, tapetiranih in žičnih vložkov. Tapetiranje (špaliranje) lokalov in stanovanjskih prostorov, polaganje linoleja in preprog, prirejanje palic za zaves kakor tudi izvrševanje vseh v to stroko spadajočih del. Velika izbira najnovejših vzorcev in slik gori naved. predmetov. Nizke cene, točna in solidna postrežba.

Franc Novak

tapetnik

Maribor, Slovenska ul. 24.

Veletrgovina igrač in galanterije

F. König, Celje

USTANOVLJENO LETA 1885

Velika izbira otroških vozičkov, usnjenih izdelkov, kovčegov, ročnih torbic, gramofonov, radio materiala i. t. d. po najnižjih cenah.

Otvoritev verande!

Otvoril sem pred gostilno na Rotovškem trgu 8 prahu prosto verando, kjer se lahko vsakdo v hladni senci navžlje svežega zraka. Na razpolago so vsakomur pristna dalmatinska vina z otokov Vis in Hvar, dnevno sveže morske ribe, pripravljene na več načinov, ribja salata in marinada ter vampi (tripe) s parmazanom. Vsak ponedeljek rižota z morskimi raki (skampi). Prodajam dvokratno rafinirano olje in vinski kis. Točim vedno sveže pivo iz sodčka. Za obilen poset se priporočam

Jos. Povodnik, gostilničar
Rotovski trg štev. 8

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 8% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

V tovarn. zalogi perila boste v izbiri

3000 srajc

gotovo našli nekaj po Vašem okusu in to po izredno nizkih cenah! Moške obleke po Din 290.—, 320.—, 340.— itd. Specialna zaloga samoveznic od 6 Din dalje

J. Karničnik, Maribor, Glavni trg 11

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina

Žiga Weiss

Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od 100 Din naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovejšem kroju. — Oglejte si pred nakupom našo zalogo!

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“

lastnik Albin Pristernik

MARIBOR

Aleksandrova c. 19

Za pomladansko sezono kakor tudi za bližajoče se binkošne praznike imam preskrbljeno veliko zalogo in sicer: **nogavice za otroke**, par od Din 5.— naprej, črne, rujave, drap, sive in bele barve, **moške nogavice** od Din 5.— naprej, **damske nogavice** od Din 7.— naprej, **flor-nogavice** od Din 12.— naprej. — Za dobro blago jamčim! Nadalje nudim **vezenino** meter od Din 75.— naprej, **čipke** meter od Din 1.— naprej, **svilene trake** meter od Din 1.— naprej. Vse vrste **sukanca**. **Volnene pletenine-vezenine**, **šivanke**, **gumbe** in druge potrebščine za krojače in šivilje, po brezkonkurenčnih cenah. — **Lastna pletilnica in predtiskarija**. — **Srajče**, **spodnje hlače**, **kravate**, **palice**, **dežniki** v bogati izbiri po **znižanih cenah!** Čevlji iz usnja za otroke in sandale od Din 24.— naprej.

SAMO NA ALEKSANDROVI CESTI 19